

OBSAH

PREDHOVOR	7
I.	
Viliam JUDÁK, Náboženská situácia na Slovensku v 17. storočí z pohľadu vatikánskych dokumentov	8
Ivan MRVA, Politické a náboženské pomery na Slovensku v dobe T. Masníka	26
Daniel VESELÝ, Masníkov polemický ohlas na synkretizmus v diele <i>Vyvolená Boží vinice obnovená</i>	48
Miloslava BODNÁROVÁ, Protireformácia vo východoslovenských kráľovských mestách v 18. storočí	58
Peter KÓNYA, Konfesijné ciele posledných protihabsburských povstaní a ich realizácia (na príklade Prešova)	69
Eva FRIMMOVÁ, Bratislavské mimoriadne súdy v <i>Diariu</i> Joachima Kalinku	93
Ján MOJDIS, Povstanie Františka Rákociho II. a jeho vnímanie vo Francúzsku	106
Libuša FRANKOVÁ, Príspevok Tobiáša Masníka k prejavom národného povedomia slovenských vzdelancov v 17. storočí ..	112
II.	
Ján DORULA, O jazykovej situácii na Slovensku v období protireformácie	120
Elena KRASNOVSKÁ, O jazyku biblických citátov v diele T. Masníka <i>Vyvolená Boží vinice</i>	130
Ladislav BARTKO, Masníkova <i>Zpráva pisma slovenského</i> – prvá jazyková príručka češtiny na Slovensku	142
Jana SKLADANÁ, Jazyk slovenských katechizmov zo 16.–18. storočia	157

III.

- Gizela GÁFRIKOVÁ**, Celistvosť Masníkovej literárnej výpovede z hľadiska tzv. dodatkov k textu 168
- Jozef MINÁRIK**, Dobový dokument alebo literárne dielo? (memoárová próza T. Masníka, J. Simonidesa a J. Lániho) 184
- Marta KERULOVÁ**, Latinská báseň Tobiáša Masníka a Jána Simonidesa *Crucis et Lucis Schola* (Škola kríža a svetla) 1675 ..190
- Silvia LAUKOVÁ**, K otázke barokovej dramatickosti v diele *Väznenie, putovanie a vyslobodenie Jána Simonidesa a jeho druha Tobiáša Masníka* 208

IV.

- Peter ŽEŇUCH**, K niektorým otázkam putovania a cestopisu v prostredí SLAVIA ORTHODOXA 215
- Ladislav KAČIC**, Roky 1670–1674 – medzník v dejinách slovenskej hudby? 229
- Zdenko ĎURIŠKA**, Rodina Tobiáša Masníka v genealogických súvislostiach 239

Autori príspevkov v abecednom poradí

Doc. PhDr. Ladislav BARTKO, CSc.
Filozofická fakulta Prešovskej univerzity

PhDr. Milošlava BOONÁROVÁ, CSc.
Štátny oblastný archív Prešov

Univ. prof. PhDr. Ján DORUFA, DrSc.
Slavistický kabinet SAV Bratislava

PhDr. Zdenko ĎURIŠKA, CSc.
Matica slovenská Martin

PhDr. Líbuša FRANKOVÁ, CSc.
Filozofická fakulta Prešovskej univerzity

PhDr. Eva FRUMMOVÁ, CSc.
Historický ústav SAV Bratislava

Gizela GÁFRIKOVÁ, CSc.
Ústav slovenskej literatúry SAV Bratislava

Univ. prof. ThDr. Viliam JUDÁK
Klasický seminár sv. Gorazda Nitra

Mgr. art. Ladislav KAČIC, PhD.
Slavistický kabinet SAV Bratislava

Doc. PhDr. Marta KERULOVÁ, CSc.
Filozofická fakulta Univerzity
Konštantína Filozofa Nitra

PhDr. Peter KONYA, CSc.
Filozofická fakulta Prešovskej univerzity

PhDr. Elena KRASNOVSKÁ, CSc.
Slavistický kabinet SAV Bratislava

Mgr. Silvia LAUKOVÁ
Filozofická fakulta Univerzity Konštantína
Filozofa Nitra

Doc. PhDr. Jozef MINÁRIK, DrSc.
Bratislava

Doc. PhDr. Ján MOJDIS, CSc.
Filozofická fakulta Prešovskej univerzity

PhDr. Ivan MRVA, CSc.
Historický ústav SAV Bratislava

PhDr. Jana SKLADANÁ, CSc.
Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV Bratislava

Doc. ThDr. Daniel VESELY
Evanjelická bohoslovecká fakulta
Univerzity Komenského Bratislava

Mgr. Peter ŽEŇUCH, CSc.
Slavistický kabinet SAV Bratislava

PREDHOVOR

V spolupráci s Ústavom slovenskej literatúry SAV, s Jazykovedným ústavom Ľ. Štúra SAV a s Maticou slovenskou usporiadal Slavistický kabinet SAV v októbri 1997 kolokvium pod názvom *Obdobie protireformácie v dejinách slovenskej kultúry z hľadiska stredo-európskeho kontextu* (z príležitosti 300. výročia úmrtia Tobiáša Masníka). Kolokvium sa konalo na pôde Matice slovenskej v Martine. Predložili sa na ňom výsledky plnenia interdisciplinárnej medzirezortnej grantovej úlohy Slavistického kabinetu SAV *Výskum latinských písomností 16.–18. storočia vo vzťahu k Slovensku* (2/4010/99) i výsledky výskumov uskutočňovaných na ďalších uvedených pracoviskách SAV a na vysokých školách.

Predložený zborník obsahuje príspevky účastníkov kolokvia pripravené na publikovanie v podobe štúdií. Tak ako na konferencii o jazyku Biblie v roku 1996 usporiadanej v rámci plnenia úloh grantového projektu Slavistického kabinetu SAV *Kamaldulský preklad Biblie z 18. storočia* (2/4011/99; zborník *O prekladoch Biblie do slovenčiny a do iných slovanských jazykov* vyšiel v roku 1997) zišli sa aj na kolokviu o období protireformácie zástupcovia viacerých vedných odborov (histórie, teológie, jazykovedy, literárnej vedy), ktorých príspevky odzneli ako úvodné slová do rozpravy so živou výmenou názorov.

Verím, že aj príspevky tohto zborníka prinesú svoj vklad do osvetlenia skúmaného obdobia z dejín slovenskej kultúry.

Aj teraz chcem vysloviť poďakovanie predstaviteľom Matice slovenskej za utvorenie vhodných pracovných a spoločenských podmienok na rokovanie kolokvia. Gizele Gáfríkovej, CSc., patrí vďaka za odbornú spoluprácu v čase prípravy kolokvia.

Univ. prof. PhDr. Ján Doruľa, DrSc.
riaditeľ Slavistického kabinetu SAV